

Nr 209.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av handeln med strömming och sill m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Bergquist, anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under punkt 166 i nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Jag torde nu ånyo få underställa Kungl. Maj:t detta ärende.

För budgetåret 1941/42 har till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. anvisats ett förslagsanslag av 155,000 kronor. Av anslaget beräknades 20,000 kronor till kostnader för statens fiskenämnd och 10,000 kronor till administrationskostnader för prisregleringsverksamheten i Skåne och Blekinge.

Gällande bestämmelser i ämnet äro upptagna i *dels* kungörelsen den 6 juni 1941 (nr 486) om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill, *dels* kungörelsen samma dag (nr 487) om viss reglering av priset å strömming och sill, *dels* ock instruktionen den 30 juni 1937 (nr 647) för statens fiskenämnd. Kungörelserna gälla till och med den 31 december 1942.

I skrivelse den 27 augusti 1941 har statens fiskenämnd hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett förslagsanslag av 60,000 kronor till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. Nämnden har härvid räknat med att medel ej skulle behöva anvisas för prisreglering inom områden där producentföreningar finnas. För de prisregleringsområden åter, där producentföreningar icke finnas, har medelsbehovet beräknats till 30,000 kronor. Till administrationskostnader skulle enligt nämndens beräkningar erfordras samma belopp som för innevarande budgetår avsetts för detta ändamål eller tillhoppa 30,000 kronor.

Sedermåra har fiskenämnden i skrivelse den 16 januari 1942 — under åberopande av framställning i ämnet från ostkustfiskarnas exportförening u. p. a. — hemställt, att Kungl. Maj:t ville *dels* förordna att kungörelsen nr 487/1941 om viss reglering av priset å strömming och sill måtte omedelbart upphävas, *dels* ock bemyndiga fiskenämnden att återbära de prisregleringsavgifter, som jämlikt kungörelsen erlagts för under innevarande år försåld strömming och sill.

Statens livsmedelskommission har i skrivelse den 23 februari 1942 bland annat anhållit, att Kungl. Maj:t ville utfärda kungörelser angående reglering av handeln med fisk samt om överflyttande å livsmedelskommissionen av vissa statens fiskenämnd tillkommande uppgifter. Över kommissionens skrivelse har fiskenämnden efter remiss avgivit utlåtande den 6 mars 1942.

Slutligen får jag i detta sammanhang anmäla, att statens fiskenämnd i skrivelse den 26 november 1941 framlagt utredning angående verkningarna av regleringen av handeln med färsk strömming och sill.

Ifrågavarande *reglering* i sin nuvarande utformning gäller från och med den 1 juli 1941 till och med den 31 december 1942 samt omfattar *handeln med färsk strömming och sill*, som fångats i Östersjön och Bottniska viken samt ilandförts vid kusten därav. Från tillämpningsområdet är dock Norrbottens län undantaget. Uppsikten över handeln med färsk strömming och sill har utövats av statens fiskenämnd, som består av tre, i förhållande till ifrågavarande intressen opartiska personer. Beträffande grunddragen för handelsregleringen torde här böra erinras om följande.

Har av fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, bildats ekonomisk förening för gemensamt avyttrande av fångsterna

av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening), må, därest föreningen finnes äga förutsättning för dylik verksamhet och omfatta tillräckligt antal fiskare, föreningen kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed sagda kuststräcka. Den som inom område, där producentförening erhållit dylikt tillstånd, ilandför strömming och sill må därmed ej idka handel i annan mån än att han själv eller genom hemmavarande familjemedlem äger sälja egen eller eget båtlags fångst direkt till konsument. Vid sådan försäljning skall iakttagas de villkor som meddelas av vederbörande producentförening eller, där sådan ej finnes, av statens fiskenämnad.

Producentföreningen är pliktig att enligt samma grunder, som gälla i fråga om medlems fångst, för försäljning mottaga strömming och sill, som inom föreningens område ilandföres av annan fiskare. Är tillförseln av strömming och sill så riklig att det kan antagas, att en väsentlig del därav ej kan avsättas för konsumtion i färskt tillstånd, må producentförening lämna fiskare, som mera regelbundet plägar leverera till föreningen och för vilken fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, företräde till leverans. Fiskenämnaden äger, när skäl därtill äro, ålägga ej mindre producentförening att i första hand utbjuda sina fångster av strömming och sill till partihandlare, som av fiskenämnaden anvisas, än även sådan partihandlare att i första hand genom föreningen täcka sitt behov av strömming och sill. I övrigt skall producentförening vid bedrivandet av sin verksamhet ställa sig till efterrättelse de ytterligare villkor, som vid tillståndets beviljande må varda meddelade, ävensom av fiskenämnaden givna föreskrifter och anvisningar, jämväl i fråga om prissättningen. Det åligger förening att lämna nämnden de upplysningar angående mottagna fångster av samt handel med strömming och sill, som erfordras för utövningen av nämndens uppsiktsbefogenhet.

Där producentförening ej finnes, övertages dennas roll av partihandlarna. Partihandel med färsk strömming och sill (handel till återförsäljare i och för deras rörelse med undantag för försäljning som av producentförening eller, där sådan ej finnes, av fiskare bedrivs med egen fångst till återförsäljare) må bedrivas endast efter tillstånd av statens fiskenämnad. Detaljhandel med färsk strömming och sill (försäljning till konsument) må ej idkas, med mindre varan är inköpt från den som erhållit tillstånd till partihandel eller statens fiskenämnad annat medgivit. Fiskare är dock, som ovan nämnts, berättigad att försälja egen fångst direkt till konsument.

Färsk strömming och sill, som inköpts för export, för saltning, kryddning eller rökning, för beredning av kraftfoder eller gödningsämne eller för att direkt användas till djurföda, må ej inom riket återförsäljas i färskt tillstånd.

I fråga om *regleringen av priset å sådan färsk strömming och sill*, beträffande vilken handeln är reglerad, gäller, att producentförening är skyldig att för strömming och sill, som levererats till föreningen och av denna försålts till konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller försålts för rökning eller som av föreningen rökes i egen rörelse, erlägga lägst det pris (minimipris), som av statens fiskenämnad för viss tid fastställs.

För strömming och sill, som icke kunnat vinna avsättning för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning och som ej heller rökts i egen rörelse utan försålts för export, saltning, kryddning, till djurföda i färskt tillstånd eller för beredning av kraftfoder eller gödningsämne, må producentförening erhålla prisutjämningsbidrag efter beslut av fiskenämnaden. Prisut-

jämningsbidraget, som utbetalas årsvis i efterskott, skall så bestämmas, att föreningens medlemmar erhålla ett nettomedelpris under året av 10 öre för kilogram; dock må prisutjämningsbidraget ej utgå med högre belopp än 3.5 öre för kilogram och må sådant bidrag icke utgå för större mängd än som motsvarar hälften av hela den inom producentföreningens område under året ilandförda fångstmängden. På framställning av fiskenämnden kan Kungl. Maj:t besluta, att annat än ovan nämnt nettomedelpris skall läggas till grund för beräkning av prisutjämningsbidrag ävensom att sådant bidrag skall kunna utgå med annat belopp än nyss sagts. Prisutjämningsbidraget skall av producentföreningen oavkortat utbetalas till medlemmarna. Vid beräkning av nettomedelpriset till föreningens medlemmar må omkostnaderna för föreningens rörelse ej upptagas till högre belopp än fiskenämnden prövar skäligt.

Producentförening skall för den myckenhet strömming och sill, som av föreningen försäljes för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning eller som av föreningen rökes i egen rörelse, erlägga prisregleringsavgift med 2 procent av det nettopris, föreningen erlagt för sådan till densamma levererad strömming och sill. Prisregleringsavgiften skall, åtföljd av redovisning av producentförening, inbetalas till statens fiskenämnd sålunda, att den å viss månad belöpande avgiften erlägges sist före utgången av följande månad.

Inom område, där producentförening ej finnes, må, där Kungl. Maj:t på förslag av fiskenämnden eller efter dess hörande så beslutar, prisreglering anordnas, under förutsättning att till deltagande däri anmäler sig för ändamålet erforderligt antal fiskare. Fiskare, som deltagar i sådan prisreglering, åligger att i den ordning fiskenämnden bestämmer erlägga prisregleringsavgift med 2 procent av det belopp han under tiden för prisregleringen erhållit för färsk strömming och sill, som försållts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket. Även vid förevarande prisreglering gäller visst av fiskenämnden bestämt minimipris vid försäljning av färsk strömming och sill för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning. För annan sill och strömming kan i vissa fall utgå prisutjämningsbidrag.

De genom prisregleringsavgifterna inflytande medlen skola förvaltas av statens fiskenämnd och användas till utbetalande av prisutjämningsbidrag. I den mån de ej förslå härtil, ankommer det på fiskenämnden att hos Kungl. Maj:t göra framställning om bidrag av allmänna medel till utfyllnad av vad som sålunda felas. Tagas ej de under visst år influtna prisregleringsavgifterna i sin helhet i anspråk för utbetalande av prisutjämningsbidrag, skall uppkommet överskott fonderas för nästkommande års behov av medel till dylika bidrag.

Är tillförseln av strömming och sill så riklig, att avsevärd svårighet att vinna avsättning av fångsterna uppkommer, må bestämmelse givas om fångstbegränsning. Beslut härom meddelas inom område, där producentförening finnes, av föreningen samt inom annat område, där prisreglering är anordnad, av statens fiskenämnd eller av ombud, som av nämnden förordnats.

Statens livsmedelskommission har i sin skrivelse anmält, att överläggningar ägt rum mellan kommissionen och statens fiskenämnd rörande de åtgärder, som höra vidtagas för att ernå en i nuvarande läge ändamålsenlig reglering av handeln med strömming och sådan sill, som avses i kungörelsen nr 486/1941. Kommissionen har därvid kommit till den uppfattningen att det för vinnande av detta mål är lämpligast, att berörda kungörelse upphäves och ersättes med en ny kungörelse, i vilken fiskenämndens befogenheter överföras på kommissionen och vilken kungörelse jämväl i övrigt närmare ansluter sig

till kungörelsen den 5 december 1941 (nr 900) angående reglering av handeln med färsk sill.

I fråga om överflyttning av fiskenämndens befogenheter å kommissionen har kommissionen yttrat.

Kommissionen skall enligt sin instruktion under Kungl. Maj:t handhava ledningen av den under rådande utomordentliga förhållanden erforderliga regleringen av livsmedelsförsörjningen. Med hänsyn härtill synes det riktigt, att kommissionen och ej fiskenämnden handhar regleringen av handeln med strömming och sådan sill, som avses i kungörelsen nr 486/1941. Det kan även påpekas att, om en sådan överflyttning ej sker, en dualism torde komma att uppstå mellan den verksamhet, som kommissionen utövar för tryggande av försörjningen med fisk, och den verksamhet, som enligt nyssnämnda kungörelse ankommer på fiskenämnden. Särskilt gäller detta meddelande av föreskrifter rörande prissättningen å samt fördelningen av strömmingen. Då såväl strömming som annan fisk oftast fångas av samma fiskare och saluföres av samma handlande, kan det givetvis ej anses lämpligt att olika föreskrifter gälla för nämnda fiskslag. I detta sammanhang kan även framhållas, att det i vart fall skulle bliva nödvändigt att vidtaga tämligen omfattande ändringar i strömmingskungörelsen, särskilt i vad gäller bestämmelserna om straff och särskilda påföljder för överträdelse av bestämmelserna i kungörelsen, därest regleringen av handeln med strömming och sådan sill, som avses i sagda kungörelse, skall närmare anknytas till det regleringssystem, som gäller beträffande färsk sill.

Därest, i enlighet med vad som föreslagits, fiskenämndens befattning med handels- och prisregleringen beträffande strömming överflyttas till livsmedelskommissionen, har kommissionen för avsikt att söka tillgodogöra sig den erfarenhet beträffande hithörande frågor, som fiskenämnden vunnit, på så sätt att ordföranden och sekreteraren i fiskenämnden anmodas att såsom sakkunniga biträda kommissionen vid handläggningen av sagda frågor.

Statens fiskenämnd har i anslutning till vad livsmedelskommissionen sålunda föreslagit yttrat.

Fiskenämnden får anmärka, att nämnden är enig med livsmedelskommissionen däruti, att kommissionen under nuvarande förhållanden bör äga ett avgörande inflytande på regleringen av handeln med och priset å all slags fisk av betydelse för livsmedelsförsörjningen och alltså även i avseende å strömming. Det kan emellertid ifrågasättas, om icke trots detta fiskenämnden allt fortfarande har en viss uppgift att fylla och kunde, om också i mera begränsad omfattning, med fördel fortsätta sin verksamhet utan att den dualism behövde uppstå, som livsmedelskommissionen, enligt vad ovan nämnts, fruktar.

Fiskenämndens uppgift har, bortsett från handhavandet av prisregleringen å sill och strömming i Östersjön, till väsentlig del bestått i tillsyn över de auktoriserade producentföreningarnas verksamhet, vilken tillsyn givetvis särskilt betingats av den egenartade ställning dessa föreningar infoga. Nämnden har sålunda haft att övervaka å ena sidan, att dessa föreningar bedrivit sin verksamhet så, att enskilda fiskares intresse ej kränkts samt att å andra sidan den privata handeln ej oskäligt kringkurits i sin rörelse eller konsumenternas berättigade krav åsidotsatts. Nämnden har även försökt åstadkomma en viss samverkan mellan de olika föreningarna. Under denna sin verksamhet har nämnden haft att handlägga ett stort antal ärenden av ganska svårlöst natur. På grund härav har emellertid nämnden också vunnit stor

erfarenhet och överblick på detta område. Nämnden är även av den uppfattningen, att dess verksamhet numera tillvunnit sig förtroende hos alla av densamma berörda parter. Nämnden tror sig också därför vara ganska väl skickad att allt fortfarande handhava denna uppsiktsverksamhet rörande producentföreningarna. En dylik verksamhet måste däremot sägas ligga tämligen på sidan av de uppgifter, som livsmedelskommissionen har att fylla. På grund av sitt uppdrag måste livsmedelskommissionen också givetvis i sin verksamhet i första hand söka tillgodose konsumenternas intressen. Det är därför att befara, att om kommissionen skulle övertaga fiskenämdens befogenheter, den skulle komma att vid utövandet av ifrågakvarande tillsyningsverksamhet mötas av en viss misstro såväl från fiskarens som handlarnas sida. Fiskenämden är också av den övertygelsen, att nämnden alltför skulle kunna handhava denna uppsiktsverksamhet utan att någon kollision eller sammanblandning av nämndens och livsmedelskommissionens uppgifter och befogenheter därigenom behövde uppstå. Givetvis skulle ett visst samarbete mellan nämnden och kommissionen bliva erforderligt, vilket dock utan svårighet borde kunna åstadkommas. Genom en dylik anordning skulle också den kontinuitet rörande ifrågakvarande uppsiktsverksamhet och i samband därmed stående administrativa åtgärder, som måste anses önskvärd, kunna bibehållas.

Även om alltså synnerligen vägande skäl kunna anföras för att fiskenämden bör bibehållas och allt fortfarande handhava en del av de uppgifter, som nu åvila densamma, vill nämnden dock icke helt motsätta sig en anordning i enlighet med livsmedelskommissionens förslag.

Betydande olägenheter skulle emellertid uppstå om ifrågakvarande anordning genomfördes nu omedelbart. Inom nämnden pågår för närvarande arbetet med uträkning av de prisutjämningsbidrag, som skäligen böra utgå till fiskarena inom producentföreningarnas områden i samband med prisregleringen under år 1941. Detta är ett ganska tidskrävande arbete. På grund av de särskilda förhållandena, som nu råda, torde det även bliva nödvändigt, att innan ifrågakvarande prisutjämningsbidrag av nämnden utlämnas, anhålla om Kungl. Maj:ts fastställelse å de beräkningsgrunder, efter vilka dessa bidrag skola utgå. Det kan därför förutses, att det kommer att taga en ganska avsevärd tid, innan ifrågakvarande arbete beträffande prisregleringsverksamheten hinner avslutas. Det torde även komma att taga en viss tid, innan nämndens verksamhet i övrigt kan i sin helhet avvecklas. Nämnden anser sig därför böra på det bestämdaste motsätta sig, att, om den av livsmedelskommissionen ifrågasatta anordningen överhuvud taget skall genomföras, detta sker före utgången av innevarande budgetår.

Beträffande den fortsatta regleringen av handeln med strömming och sådan sill som avses i kungörelsen nr 486/1941 har *livsmedelskommissionen* framhållit, att man i strävandena att närmare anknyta denna reglering till det för handeln med färsk sill gällande regleringssystemet icke borde gå så långt att man avskaffade det för strömmingshandeln tillämpade systemet med producentföreningar, vilka kunna tillerkännas ensamrätt att för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed viss kuststräcka. Kommissionen har härom ytterligare anfört.

Berörda system synes tvärtom böra bibehållas tämligen oförändrat. Härmed skulle man bland annat vinna, att man sluppe att rasera grundprincipen i det system för strömmingshandelsorganisation, som redan byggt upp och

till vilket det kan befinnas lämpligt att återgå efter den nuvarande krisens slut. Likaså torde auktorisering av partihandlare böra ske även i fortsättningen enligt i huvudsak samma grunder som angivas i kungörelsen nr 486/1941.

Vad angår prisreglering å färsk strömming och sill jämlikt kungörelsen nr 487/1941 har *statens fiskenämd* i skrivelsen den 16 januari 1942 anfört i huvudsak följande.

I prisregleringsavgifter ha inom producentföreningarnas område, det vill säga kuststräckan från och med Västernorrlands län i norr till och med Kalmar län i söder ävensom Gotlands län, under vart och ett av åren 1938, 1939 och 1940 erlagts sammanlagt respektive 81,924 kronor, 85,656 kronor och 90,843 kronor. Under intet av dessa år ha dessa avgifter räckt till för utbetalande av de prisutjämningsbidrag som fiskarena varit berättigade att utfå, utan av statsmedel ha under sagda år måst tillskjutas respektive 96,507 kronor, 104,488 kronor och 41,532 kronor.

I Skånelänen ha de inbetalda prisregleringsavgifterna i allmänhet varit tillräckliga för att täcka anspråken på prisutjämningsbidrag. Endast i Malmöhus län måste för år 1940 ett mindre belopp, 948 kronor, av statsmedel tillskjutas. I Blekinge län åter ha under vart och ett av åren 1938, 1939 och 1940 respektive 3,117 kronor, 30,650 kronor och 19,646 kronor av statsmedel måst tagas i anspråk för ifrågavarande ändamål. Under motsvarande år uppgingo de av fiskarena erlagda prisregleringsavgifterna inom detta län till 7,962 kronor, 7,474 kronor och 7,857 kronor.

Någon fullständig överblick över prisregleringsverksamheten under år 1941 står ännu icke att erhålla. Redan nu torde emellertid kunna sägas, att tillskott av statsmedel icke bliva erforderliga för densamma, utan att i stället överskott kommer att uppstå för verksamheten.

Under innevarande år har ännu icke någon prisreglering å strömming och sill igångsatts i Blekinge och Skåne.

Ifrågavarande verksamhet har ju anordnats huvudsakligen för att förhindra, att strömming och sill vid Östersjökusten måste avyttras för rena vrakpris. Särskilt under de första åren utgjorde densamma också säkerligen ett värdefullt stöd för fiskerinäringen. Under den sista tiden ha emellertid som följd av det rådande tidsläget fiskprisen kraftigt stegrats, varför statliga åtgärder av ifrågavarande slag redan på grund härav numera äro mindre nödvändiga. Härtill kommer nu, att enligt en mellan statens livsmedelskommission och fiskarens organisationer träffad överenskommelse de auktoriserade producentföreningarna hädanefter vid försäljning av färsk strömming för konsumtion i färskt tillstånd skola tillämpa vissa på förhand fastställda priser. Enligt denna överenskommelse ha föreningarna vidare garanterats ett visst pris för den strömming, som kommer att saltas. Det är att förvänta, att liknande överenskommelser inom kort komma att träffas beträffande priset å strömming och sill även inom de områden, där auktoriserade producentföreningar icke finnas.

Till följd av nu senast nämnda åtgärder blir alltså priset å huvudmassan av den strömming och sill, som ilandföres på ost- och sydkusten, reglerad, ehuru detta sker helt oberoende av och efter andra grunder än den nuvarande statliga regleringen. Denna nya reglering har givetvis anordnats huvudsakligen i syfte att stabilisera konsumentpriset under rådande försäljningsläge men torde även få anses tillfredsställande ur fiskarens synpunkt.

Huru länge den nuvarande knappheten på livsmedel kommer att räcka är naturligtvis ovisst. Någon större förändring härutinnan åtminstone vad ani-

mala produkter beträffar, torde väl dock icke vara att förvänta förrän efter rätt lång tid. Reglerande åtgärder av den art som ifrågasvarande överenskommelse innebär komma alltså sannolikt att få ganska lång varaktighet.

Enligt fiskenämnadens mening kan det knappast anses lämpligt att bibehålla två prisregleringssystem jämsides med varandra och då från vissa producentföreningars sida icke utan berättigande framhållits, att skyldigheten för dem att inbetala prisregleringsavgifter, såsom förhållandena nu utvecklats, snarast vore att betrakta som en extra pålaga, alldenstund det kan anses ovisst, huruvida prisutjämningsbidrag inom överskådlig framtid komma att behöva utbetalas, finner nämnden sig böra förordna, att den hittillsvarande regleringen snarast möjligt avvecklas.

Livsmedelskommissionen har erinrat, att ifrågasvarande prisreglering — med hänsyn till att kommissionen gentemot fiskarena utfäst sig att tills vidare, så länge den mellan kommissionen och fiskarena träffade prisöverenskommelsen äger bestånd, för saltning omhändertaga eventuella överskotts-partier av strömming — under den närmaste framtiden icke torde komma att få någon betydelse. Kommissionen har vidare andragit.

Då emellertid sagda överenskommelse endast gäller tills vidare och det är tänkbart, att i ett tillfälligt läge med stort överskott av strömming en del av överskottet icke kan omhändertagas av kommissionen för saltning, torde försiktigheten bjuda, att den genom kungörelsen nr 487/1941 genomförda prisregleringen bibehålles. Då kommissionen erhållit bemyndigande att fastställa normalpriser å strömming, torde dock de befogenheter, som enligt sagda kungörelse tillkomma fiskenämnaden, böra överflyttas på livsmedelskommissionen. Livsmedelskommissionen torde vidare böra erhålla bemyndigande att helt eller delvis sätta bestämmelserna i prisregleringskungörelsen ur tillämpning.

*Departements-
chefen.*

T. f. chefen för folkhushållningsdepartementet kommer denna dag att för Kungl. Maj:ts framlägga förslag till kungörelse angående reglering av handeln med vissa slag av fisk. Kungörelsen, vilken skall träda i kraft den 26 mars 1942, avser handeln med strömming, sill, makrill, vitling, torsk, kolja, lyrtorsk (bleka), gråsej, kummel, långa, sandskådada (slätta), skrubba, lerskådada, rödtunga och rödspätta. De i kungörelsen meddelade bestämmelserna skola dock — med visst undantag — icke äga tillämpning beträffande färsk strömming och sådan färsk sill, som avses i 1 § första stycket kungörelsen den 6 juni 1941 (nr 486) om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill. Vid bifall till vad t. f. chefen för folkhushållningsdepartementet ytterligare i dag kommer att föreslå skall från och med den 26 mars 1942 gälla, att vad i allmän författning eller genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut finnes stadgat rörande statens fiskenämnad i stället skall i tillämpliga delar ha avseende å statens livsmedelskommission; dock att för tiden till och med den 30 juni 1942 frågor rörande prisutjämningsbidrag för strömming och sill för år 1941 alltså skola handläggas av fiskenämnaden.

Starka lämplighetsskäl torde tala för att under rådande krisförhållanden låta enahanda bestämmelser gälla för handeln med färsk strömming och sill som beträffande handeln med övrig fisk. Därest riksdagen icke har något att däremot erinra, synes därför kungörelsen om viss reglering av handeln med

färsk strömming och sill böra upphöra att gälla från och med den 1 juli 1942. Jag förutsätter härvid, att bestämmelserna avseende sistnämnda reglering komma att inarbetas i förenämnda kungörelse angående reglering av handeln med vissa slag av fisk. Såsom jämväl livsmedelskommissionen åsyftat, böra producentföreningarna även i fortsättningen kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att i regel med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed viss kuststräcka, samt auktorisation av partihandlare alltjämt äga rum. Enligt mitt förmenande bör nämligen det system för strömmingshandelsorganisation, som genom den nu gällande regleringen byggts upp, bibehållas i huvudsak oförändrat för att, när så finnes lämpligt, åter kunna i sina grunddrag tillämpas. De kostnadsbesparande inskränkningar i administrationen, som äro möjliga, böra givetvis vidtagas.

Som av utredningen i ärendet framgår, är den prisreglering å färsk strömming och sill, som skall ske enligt kungörelsen den 6 juni 1941 (nr 487) om viss reglering av priset å strömming och sill, numera utan betydelse sedan livsmedelskommissionen utfäst sig att tills vidare för saltning omhändertaga eventuella överskottspartier av strömming. Med hänsyn härtill torde, därest riksdagen icke har något att häremot erinra, sistnämnda kungörelse böra upphöra att gälla från och med den 1 juli 1942. I samband därmed synes Kungl. Maj:t böra vara oförhindrad att meddela beslut rörande dispositionen av de prisregleringsavgifter, som jämlikt samma kungörelse erlagts för under innevarande år försåld strömming och sill.

Vad som här föreslagits rörande regleringen av handeln med och priset å strömming och sill, som fångats i Östersjön och Bottniska viken samt ilandförts vid kusten därav, torde endast böra gälla under nu rådande försörjningsläge med goda avsättningsmöjligheter å fisk av skilda slag. Bliva förhållandena härutinnan ändrade, synes Kungl. Maj:t böra vara oförhindrad att ånyo anordna reglering i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser. I ett sådant läge torde Kungl. Maj:t jämväl böra äga befogenhet att, därest särskilda skäl till sådant föranleda, låta regleringen i lämplig utsträckning omfatta handeln med salt- och surströmming. Då tiden för den nuvarande regleringen av handeln med strömming och sill utgår den 31 december 1942, synes riksdagens medgivande i ärendet nu böra inhämtas. Medgivandet torde böra avse tiden till och med den 30 juni 1943.

Kostnaderna för strömmingsregleringen, utgifterna för statens fiskenämnd och övriga administrationskostnader däri inberäknade, bestridas från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. Vid den anordning av förevarande reglering, som närmast åsyftats komma att gälla under nästa budgetår, skulle något särskilt anslag för regleringen icke erfordras. Då en återgång till det tidigare systemet under vissa förhållanden kan tänkas böra ske under budgetåret, synes emellertid försiktigheten bjuda att medel jämväl under nästa budgetår ställas till förfogande för ändamålet. Anslaget bör dock kunna begränsas till ett formellt belopp av 100 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) till *Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.* för budgetåret 1942/43 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100;
- 2) bemyndiga Kungl. Maj:t att för tiden till och med den 30 juni 1943 anordna reglering av handeln med och priset å strömming och sill i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående angivna riktlinjer.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Benno Gårdsten.